

Aurinkokeratoosi

Aurinkokeratoosia (keratosis solaris) sanotaan myös aktiiniseksi keratoosiksi. Se on yleisin ihomuutos, joita auringon UV-säteily saa aikaan. Aurinkokeratoosia muodostuu lähes jokaiselle vaaleaihoiselle iän myötä auringon UV-säteilyn liiallisen saannin seurauksena. Lisäksi solarium, tupakointi ja immuunivastetta heikentävät lääkitykset edesauttavat sen muodostumista.

Aurinkokeratoosi voi vuosien kuluessa muuttua ihon pintasolusyöväksi (Bowenin tauti) ja edelleen okasolusyöväksi. 2-10 % aurinkokeratooseista kehittyy okasolusyöväksi. Aurinkokeratoosi voi syntyä, vaikka iho ei olisi koskaan palanut. Tyypillisiä aurinkokeratoosin paikkoja ovat ihoalueet, jotka ovat paljon auringossa esim. käsivarret, kasvot ja kaula. Korvassa, huulissa ja pääläella olevat ihomuutokset on näytettävä pikaisesti lääkärille, sillä jos niihin syntyy okasolusyöpää, on se muita aggressiivisempi ja leviää nopeammin.

Ulkonäöltään aurinkokeratoosi muistuttaa ihottumaa. Se on yleensä tarkkarajainen, kuiva, karhea ja punoittava läiskä, joka voi hilseillä. Se voi tummua ja muistuttaa hyvänlaatuista, kookasta kesakkoa eli lentigoläiskää. Koko vaihtelee muutamaa millimetristä muutamaan senttimetriin. Läiskä voi olla yksi tai niitä voi olla kymmeniä.

Jos ihottuma ei parane kortisonivoiteella, on kyse usein aurinkokeratoosista. Tällöin ihomuutosta tulee näyttää lääkärille. Joskus aurinkokeratoosissa on voimakas keratiinin eli sarveisaineen muodostus, joka muistuttaa rasvasyyliä. Aurinkokeratoosin oireena voi olla myös kova sarveistappi eli ihosarvi. Huulten aurinkokeratoosi eli aktiininen keiliitti on huulella esiintyvä hilsehtivä, karstainen rokahtuma, joka ei parane voiteilla.

Hoito

Tavalliset aurinkokeratoosit tunnistetaan yleensä läiskien ulkonäön perusteella. Tarvittaessa otetaan koepala. Aurinkokeratoosin hoidossa käytetyimmät hoitomuodot ovat kryohoito eli jäädytys nestetyppellä ja PDT eli fotodynaaminen hoito.

Yksittäiset aurinkokeratoosit hoidetaan yleensä jäädyttämällä nestetyppellä. Hoidettuun kohtaan saattaa jäädä muuta ihoa vaaleampi läiskä. Jos aurinkokeratooseja on runsaasti isolla alueella, käytetään PDT -hoitoa. Se on eräänlainen valoaktivaatio-hoito, joka tuhoaa yhdessä lääkevoiteen kanssa vaurioituneet solut.

Kasvojen ja päänahan aurinkokeratooseihin voidaan myös käyttää voidehoitoa, joka tuo esiin ja hoitaa sellaisetkin ihomuutokset, jotka eivät ole vielä näkyvissä.

Lääkäri valitsee hoidon tapauskohtaisesti ottaen huomioon hoidon toteutuksen ja hoitoon liittyvät haitat. Kaikki hoitomuodot aiheuttavat hoidetuille ihoalueille rupeutumista, joka rauhoittuu parin viikon sisällä hoidon päättymisestä. Valovaurioituneelle, hoidetulle iholle saattaa tulla myöhemmin uusia aurinkokeratooseja. Tämän vuoksi kotiseuranta on tärkeä.

Ihotautien poliklinikka p. 014 269 2342